

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК ВИД ВНУТРІШНЬООРГАНІЗАЦІЙНОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОВС

PHYSICAL TRAINING AS TYPE INTERNAL ADMINISTRATIVE POLICE ACTIVITY

Ковальов І.М.,

здобувач кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

У статті визначено загальне поняття адміністративної діяльності ОВС, її основні напрями та види. Автор досліджує положення основних нормативно-правових актів, що регулюють фізичну підготовку в органах внутрішніх справ України. У дослідженні підкреслено, що фізична підготовка супроводжує весь період проходження служби в ОВС, в результаті чого зроблено висновок, що перша є окремим видом внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності ОВС.

Ключові слова: фізична підготовка, адміністративна діяльність, органи внутрішніх справ.

В статье определено общее понятие административной деятельности ОВД, ее основные направления и виды. Автор исследует положения основных нормативно-правовых актов, которые регламентируют вопросы физической подготовки в органах внутренних дел Украины. В исследовании подчеркнуто, что физическая подготовка сопровождает весь период прохождения службы в ОВД, в результате чего сделано вывод, что первая является отдельным видом внутреннеорганизационной административной деятельности ОВД.

Ключевые слова: физическая подготовка, административная деятельность, органы внутренних дел.

General concept of administrative police activity, its basic directions and types are determined in the article. The author probes position of basic legal acts that regulate physical training in police of Ukraine. In research it's underlined, that physical training accompanies all period of passing of service in police and it's considered, that physical is one of the types of internal police activity.

Key words: physical training, administrative activity, police.

Постановка проблеми. Становлення правової держави в Україні вимагає реального утвердження принципу верховенства права, зміцнення законності та правопорядку в країні, забезпечення прав і свобод громадян. Вирішення цього завдання, з одного боку, потребує посилення правоохоронної функції держави, активізації боротьби з різними правопорушеннями, з іншого – вдосконалення внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності органів внутрішніх справ України (ОВС). Адже, як слушно зазначає О. М. Бандурка результативність внутрішньоорганізаційної діяльності є умовою успішного вирішення основних завдань, що покладені на ОВС у сфері охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки [1, с. 22] тощо.

Стан дослідження. Адміністративна діяльність ОВС, її сутність, види, форми, напрями та інші аспекти досліджувалися у працях багатьох вчених, а саме: О.М. Бандурки, І.І. Веремеєнка, І.П. Голосніченко, С.М. Гусарова, О.В. Джафарової, Ф.Ю. Колонтаєвського, А.Т. Комзюка, С.Ф. Константинова, О.І. Остапенко, В.І. Олефіра, Л. М. Розіна, О.П. Рябченко, О.Ю. Салманової, М.О. Тучака, С.О. Шатрава та багатьох інших.

Питанням правового регулювання фізичної культури і спорту присвятили свою увагу такі вчені, як: І.В. Арістова, О.В. Джафарова, Р.С. Мельник, О.А. Моргунов, Ю.М. Репкіна та деякі інші. Однак більшість робіт в даній сфері торкаються переважно питань правового регулювання спорту (Ю.М. Мічуда, В.Н. Платонов, С.М. Стороженко), особливо цивільно-правових аспектів даних суспільних відносин

(С.В. Алексєєв, О.М. Брілліантова, В.В. Кузін, І.С. Кузнецов, М.Є. Кутєпов, М.Ю. Мінаєв, С.І. Нагін та інші). В свою чергу у попередніх дослідженнях нами було доведено, що фізична підготовка є предметом адміністративно-правового регулювання [2].

Разом з тим питанням фізичної підготовки у адміністративно-правовій літературі майже не приділяють уваги. Це рівною мірою стосується як навчальної літератури (підручники та навчальні посібники з адміністративної діяльності ОВС та управління в ОВС, так і комплексних досліджень щодо тих чи інших аспектів проходження служби в ОВС (наприклад, «Організаційно-правові аспекти початкової професійної підготовки персоналу ОВС України» [3], «Адміністративні процедури проходження служби в органах внутрішніх справ» [4], «Організаційно-правові засади проходження державної служби в органах внутрішніх справ України» [5]).

Мета дослідження. Отже, мета даної статті полягає у обґрунтуванні позиції, що фізична підготовка є одним із видів внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності ОВС. Зазначена мета дослідження зумовлює постановку та вирішення наступних задач: визначити поняття адміністративної діяльності ОВС; окреслити місце та з'ясувати зміст внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності ОВС; визначити сутність фізичної підготовки та порівняти окремі її складові з внутрішньоорганізаційною діяльністю ОВС; визначити поняття видів внутрішньої адміністративної діяльності ОВС, назвати їх окремі види та окреслити місце фізичної підготовки серед них.

Виклад основного матеріалу. Не вдаючись у полеміку щодо визначення поняття адміністративної діяльності ОВС, ми схилиємося до розуміння її поняття, що запропоновано О.П. Рябченко, а саме як врегульована нормами адміністративного права специфічна, виконавчо-розпорядча, підзаконна, державно-владна діяльність з організації та здійснення охорони прав і свобод громадян, громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження й припинення правопорушень» [1, с. 20].

В адміністративній діяльності ОВС традиційно виділяють два основні напрями. Перший напрямок – це суспільні відносини, які формуються в самій системі ОВС (внутрішньоорганізаційна адміністративна діяльність), а другий напрямок – відносини, які формуються в зовнішній сфері (зовнішня адміністративна діяльність) [6, с. 232].

Необхідно підкреслити, що у літературі внутрішню та зовнішню адміністративну діяльність ОВС називають також її видами [7, с. 5].

Зміст внутрішньоорганізаційної (внутрішньої) адміністративної діяльності полягає в упорядкуванні відносин усередині апаратів органів внутрішніх справ. Це – робота з персоналом, організаційна побудова апаратів і служб ОВС, ресурсне, інформаційне та інше забезпечення діяльності органів внутрішніх справ.

Внутрішньоорганізаційна адміністративна діяльність спрямована на організацію роботи конкретних служб і складається з визначення структури відповідних підрозділів, її вдосконалення, добору й розстановки кадрів, планування й координації роботи, прийняття рішень на певний період або на проведення конкретних заходів, операцій, надання практичної допомоги підпорядкованим підрозділам і працівникам, на взаємодію з іншими службами, узагальнення й поширення передового досвіду міліцейської служби, контроль і перевірку виконання, заохочення працівників, їх атестування, використання дисциплінарної практики тощо [1, с. 21-22].

Яке ж відношення до адміністративної діяльності ОВС має фізична підготовка?

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [8], фізична підготовка виступає складовою частиною одного із трьох напрямів фізичної культури, а саме виховання різних груп населення та полягає у формуванні рухових умінь та навичок людини, розвитку її фізичних якостей і здібностей з урахуванням професійної діяльності. В свою чергу фізичне виховання різних груп населення як напрям фізичної культури, пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті. Фізична культура визначена законом у якості діяльності суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя.

При цьому, відповідно до положень ст. 30 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», фізична

підготовка є частиною загальної системи навчання та виховання працівників правоохоронних органів і спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу до професійної діяльності.

Як наслідок, ввівши основні законодавчі положення, згідно з п.п. 6.25 п. 6 Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, затвердженого наказом МВС України від 13 квітня 2012 р. № 318 [9], фізична підготовка в ОВС – це навчання рядового і начальницького складу ОВС, яке спрямоване на розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей працівника, збереження його здоров'я, творчої та трудової активності, всебічний розвиток фізичних якостей та формування навичок застосування заходів фізичного впливу, необхідних для виконання оперативно-службових завдань.

З викладеного можемо зробити висновок, що фізична підготовка безпосередньо пов'язана з професійною діяльністю в тому числі працівників ОВС.

Більше того, рівень фізичної підготовки є однією із тих складових, що підлягає оцінці при прийнятті громадян на службу до ОВС [10, с. 86]. Так, згідно з п. 5.1 Порядку відбору кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України, затвердженого наказом МВС України від 1 грудня 2010 р. № 590 [11], прийом до ВНЗ МВС України здійснюється за конкурсом сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання або результатами вступних екзаменів, оцінки рівня фізичної підготовки та співбесіди щодо готовності до навчання та проходження служби в органах внутрішніх справ.

Фізична підготовка становить окремий елемент системи підготовки, яка в свою чергу входить до системи професійної підготовки працівників ОВС. В свою чергу службова підготовка в органах та підрозділах внутрішніх справ організовується та проводиться в робочий час щотижня керівниками органів і підрозділів внутрішніх справ.

Навчальний рік у системі службової підготовки розпочинається 1 вересня та закінчується 15 травня наступного за поточним року, а заняття з фізичної підготовки проводяться впродовж усього календарного року з розрахунку не менше двох занять на тиждень по 2 навчальні години (192 навчальні години на рік) (п.п. 1.5, 6.2, 6.3, 6.4, 6.25.3 Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ).

Частиною 3 ст. 30 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» встановлено, що рівень фізичної підготовки має обов'язково враховуватися при призначенні чергових спеціальних звань, призначенні на вищі посади тощо. Зазначене законодавче положення знайшло своє відображення на відомчому рівні у п.п. 6.19.4 п. 6 Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ.

З метою вдосконалення діяльності органів внутрішніх справ, підвищення ефективності їх роботи та підтвердження професійного рівня працівників проводиться атестування працівників ОВС.

Головним завданням атестування є оцінка ділових, професійних, особистих якостей особового складу органів та підрозділів внутрішніх справ, їх освітнього та кваліфікаційного рівня, фізичної підготовки на підставі глибокого і всебічного вивчення, визначення відповідності посадам, які вони обіймають, стимулювання їх творчої активності та відповідальності за стан боротьби зі злочинністю, зміцнення правопорядку, визначення перспектив їх службової кар'єри, запобігання вчиненню працівниками органів внутрішніх справ України протиправних дій, а також виявлення таких працівників, які не спроможні виконувати покладені на них завдання.

Відповідно такими, що не відповідають займаним посадам, визнаються працівники, які не приділяють уваги підвищенню фізичної підготовки, склали заліки зі службової підготовки (в тому числі фізичної підготовки) на оцінку «незадовільно» (п. 1.1, 1.2, 4.11 Інструкції про порядок проведення атестування особового складу органів внутрішніх справ України, затвердженої наказом МВС України від 22 березня 2005 р. № 181 [12]).

Вищевикладене дає підстави зробити висновок, що фізична підготовка виступає незмінним супутником усього періоду проходження служби в ОВС.

Видами адміністративної діяльності органів внутрішніх справ є такі її складові, здійснення яких спрямоване на виконання конкретних завдань щодо упорядкування однорідних суспільних відносин, врегульованих окремими нормами адміністративного права і здійснюваних структурними підрозділами або окремими групами підрозділів [1, с. 23].

У межах кожного напрямку адміністративної діяльності органів внутрішніх справ можна виділити окремі види. Так, видами внутрішньої адміністративної діяльності є: службове атестування; проходження служби; надання методичної допомоги органам (підрозділам) внутрішніх справ [1, с. 23]; визначення структури штату органу внутрішніх справ; планування роботи; контроль і перевірку виконання; розповсюдження позитивного досвіду, добір, розстановка та виховання кадрів [7, с. 5-6].

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, маємо констатувати, що питанням фізичної підготовки не приділено належної уваги у навчальній та науковій літературі, не дивлячись на те, що вони знаходять свій прояв у межах суспільних відносин у середині системи ОВС та урегульовані нормами адміністративного права. Де-факто фізичну підготовку віднесено до складу окремих видів внутрішньої адміністративної діяльності ОВС, а саме: службове атестування, проходження служби, добір та розстановка кадрів.

Разом, на нашу думку, виходячи з того, що фізична підготовка в ОВС це норматив, який необхідно здати при зарахуванні до кадрів ОВС, складова службової підготовки, яка супроводжує проходження усієї служби працівниками ОВС, показники фізичної підготовки враховуються при присвоєнні чергових спеціальних звань та призначенні на вищестоящі посади, першу необхідно визнати окремим видом внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності ОВС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : підручник / за заг. ред. О. П. Рябченко. – Х. : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2009. – 256 с.
2. Ковальов І. М. Фізична підготовка як складова фізичної культури та предмет адміністративно-правового регулювання / І. М. Ковальов // Адміністративне право України: сучасний стан та шляхи розвитку : матеріали наук-практ. конф., Харків, 27 квітня 2012 р. – Х. : ХНУВС, 2012. – С. 80-82.
3. Посметний В. В. Організаційно-правові аспекти початкової професійної підготовки персоналу ОВС України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Посметний Валерій Володимирович. – Х., 2003. – 181 с.
4. Кікінчук В. Ю. Адміністративні процедури проходження служби в органах внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Кікінчук Василь Юрійович. – Х., 2010. – 205 с.
5. Босак Х. З. Організаційно-правові засади проходження державної служби в органах внутрішніх справ України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Босак Христина Зеновіївна. – Львів, 2012. – 196 с.
6. Попов Л. Л. Некоторые вопросы содержания и форм административной деятельности советской милиции / Л. Л. Попов // Труды Высшей школы МООП РСФСР. – 1962. – Вып. 7. – С. 228-270.
7. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ : навчальний посібник. – [вид. 2-ге, доопрацьоване] / В. І. Олєфір, С. Ф. Константінов, М. В. Лошицький та ін. ; за заг. ред. Є. М. Моїсєєва. – К. : НВП «ІНТЕРСЕРВІС», 2010. – 428 с.
8. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 14. – Ст. 80.
9. Про затвердження Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ : Наказ МВС України від 13.04.2012 № 318 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 38. – Ст. 35.
10. Основи управління в органах внутрішніх справ : навч. посіб. / О. М. Бандурка, В. М. Бевзенко, В. М. Василенко та ін. – Х. : ХНУВС, 2011. – 591 с.
11. Про затвердження Порядку відбору кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України : Наказ МВС України від 01.12.2010 № 590 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 1. – Ст. 70.
12. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування особового складу органів внутрішніх справ України : Наказ МВС України від 22.03.2005 № 181 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 21. – Ст. 1159.